

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI
KÖZGYŰLÉS ELNÖKE

VI. 51 /2015

ELŐTERJESZTÉS

a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés 2015. június 25-i ülésére

Tárgy: Esztergom, Kisbér, Oroszlány és Tata járásszékhely városok Integrált Településfejlesztési Stratégiájának véleményezése

Előterjesztő: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Előadó: Pengő Julianna megyei főépítész,

Tisztelt Közgyűlés!

A Belügyminisztérium a „Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban (fővárosi kerületekben) – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” című projekt keretében vállalta, hogy szakmai támogatást biztosít a járasszékhely városok önkormányzatai részére Integrált Településfejlesztési Stratégiájuk (ITS) elkészítéséhez, felülvizsgálatához és szükség esetén településfejlesztési koncepció kidolgozásához. Megyénkben Tata, Oroszlány, Kisbér és Esztergom vesz részt a programban.

A Belügyminisztérium régióként egy, közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott szakértői csoportot bízott meg azzal, hogy az érintett városok igényeire építve, de egységes módszertan alapján elkészítse a járasszékhelyek Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, ITS-ét.

A programban részt vevő önkormányzatok június 1-én megküldték véleményezésre a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. és 2. sz. melléklete alapján elkészült integrált településfejlesztési stratégiájukat és annak megalapozó munkarészeit. Az anyagok elérhetőségéről május 29-én Önöket is értesítettük. Az ütemezés szerint az érintett helyi (megyei és települési) önkormányzatoknak és az illetékes államigazgatási szerveknek a 2015. június 1. és 2015. június 21. közötti időszak állt rendelkezésre az elkészült ITS-ek véleményezésére.

Az ITS-ben a középtávú célok elérésére akcióterületi, hálózatos és kulcsprojektek kerülnek meghatározásra.

Akcióterületi projekteknek a térben és időben koncentrált, jellemzően komplex jellegű projekteket nevezünk. A projektek együttesen szinergikus hatást fejtenek ki, vagyis az egyes projektelemek segítik más projektelemek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését.

Hálózatos projektnak az egymással összehangolt, térben kapcsolódó beruházási és nem beruházási („soft”) jellegű projektek tekintendők. A projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.

Kulcsprojektek azok a tervezett beavatkozások, amelyek az egyes akcióterületi fejlesztések megvalósíthatóságának alapfeltételei, vagy az egyes városfejlesztési akciók „húzóprojektjei”, megvalósításuk az akcióterületi projektek közül prioritást élvez, illetve amelynek megvalósítása nélkül a többi projekt nem jöhet létre.

A területi szinergiák érvényesülése érdekében a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) egyes intézkedései kiemelten megkövetelik, hogy a támogatott fejlesztés az ITS-ben lehatárolt akcióterületen valósuljon meg, vagy egyértelműen azonosítható legyen valamely abban szereplő hálózatos projekttel.

Akcióterületi szemléletet képviselnek a TOP 2.1 „Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés” intézkedés *Barnamezős területek rehabilitációja*, és *Zöld város kialakítása* célú, városok által igénybe vehető tevékenységei, ahol a támogatható tevékenységeket területileg koncentráltan, egy-egy ITS által kijelölt akcióterületen belül kell

megvalósítani. A TOP 4.3 „Leromlott városi területek rehabilitációja” célú intézkedés keretében kizárólag akcióterületi beavatkozások támogathatóak.

Hálózatos projekteknél kell gondolkodni a TOP 1.3 „A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés”, és a TOP 3.1 „Fenntartható települési közlekedésfejlesztés” intézkedések esetén is, értve ez alatt azt, hogy az adott fejlesztés egy hálózat részeként kerül megvalósításra.

A hálózatba való szervezés szempontként jelenik meg a TOP 1.2 „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” intézkedésben is, hiszen célja a térségi szintű turisztikai *termékcsomagok* és kisléptékű *tematikus* turisztikai fejlesztések támogatása, például a természeti és kulturális örökség bemutathatóságának és hasznosításának fejlesztése, *hálózati* és térségi szempontokat figyelembe véve, vagy a - már meglévő attrakciók – fenntartható módon működtethető – *hálózatokba* való bekapcsolásának elősegítése.

Megállapíthatjuk, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégia nélkülözhetetlen eszköz a városok számára az uniós források sikeres felhasználására.

A Hivatal által elkészített szakmai értékelést az alábbiakban olvashatják:

ESZTERGOM

A Megalapozó vizsgálat és az ITS tartalmi felépítése megfelel 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. és 2. sz. mellékletében foglaltakkal. A város társadalmát, gazdaságát jellemző statisztikai adatokat a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok feldolgozásából és az azóta a város rendelkezésére álló adatbázisokból nyerték, így megfelelően naprakészek.

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A városban zajló, rá ható területi folyamatokat az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

A 2009-ben készült Integrált Városfejlesztési Stratégiában meghatározott városfejlesztési szükségletek csak igen korlátozott mértékben tudtak megvalósulni, mivel az elmúlt években a városnak nem sikerült jelentős volumenű európai uniós forrásokat felhasználnia.

A szükséges fejlesztések elmaradásával a meglévő, igen gazdag, jelentős **turisztikai** potenciállal is rendelkező épített kulturális-történelmi örökség állapota tovább romlott. A városban található több mint száz műemlék jelentős része kihasználatlan, állapotuk felújításra szorul. Az Esztergomba látogató turisták legfeljebb 1-2 órát töltenek a városban és látogatásuk a Bazilikára korlátozódik. Az attrakciófejlesztésen túl a városi szintű, egységes városmarketing stratégia kialakítása is szükséges ennek a helyzetnek a megváltoztatásához.

A városon belül megfigyelhető tendencia, hogy a központi területekről (Királyi város, Várhegy, Víziváros) a lakosság a külsőbb területekre költözik (elsősorban Búbánatvölgy), ahol viszont konfliktust generál, hogy az üdülőövezetből nemrég lakóterületté minősített területen hiányosan kiépítettek a közművek és közlekedési infrastruktúra. Ezzel egyidejűleg a

belváros előregedése és alacsony státuszú lakosság beköltözése miatt a műemlékekben gazdag terület szlömösödik, kiürül. Megfigyelhető a városi alpinfrastruktúra romlása, az utak, járdák, közművek (különösen a csapadékvíz és közcsatorna hálózat) felújítása elengedhetetlen.

Közlekedési szempontból Esztergom periférikus helyzetben van, amin a Mária Valéria híd megépítése sokat enyhített ugyan, de a jelentősebb ipari teherforgalmat nem képes átvezetni. Ennek megoldására várhatóan üzembe áll a teherkomp a Dunán, új észak-déli irányú tengelyt nyitva a teherforgalom számára. A közúti forgalomban meglévő szűk keresztmetszetek oldására fontos fejlesztés lehet az M1-es autópályát a Zsámbéki – medencén át elérő gyorsforgalmi út megépítése. Másik gyorsforgalmi kapcsolódási irány a tervezett, jelenlegi 10. számú főút M10 jelű autópályává fejlesztése, de erre forgalomtechnikai okok miatt csak az M0-ás jelenleg még hiányzó északi szakaszának megépülése után van reális lehetőség.

Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség – néhány összekötő út kivételével – lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető.

Esztergomot két, az országos törzshálózat részét képező **vasútvonal** érinti: a 2-es számú Budapest – Esztergom, valamint a 4-es számú Esztergom – Almásfüzitő vasútvonalak. A vonalak az országos törzshálózat részét képezik. A 2-es számú, Budapest-Esztergom vonal felújítása hamarosan elkészül, mely a tervezett intermodális csomópont megvalósításával együtt minőségi változást hoz a közösségi közlekedésben. Az autóbusz állomás áthelyezésével lehetőség nyílik a belvárosban a buszpályaudvar területének „belvárosibb” hasznosítására.

A **kerékpáros** forgalom a tagolt domborzati adottságokhoz képest jelentősnek mondható a városon belül. Az EuroVelo6 „Duna-menti kerékpárút” Bécs-Budapest szakasza érinti Esztergomot a Duna parton, itt vannak már kiépített kerékpárút szakaszok is. 2013. óta üzemel az EBI, az esztergomi közösségi kerékpáros rendszer.

A füves kifutópályával rendelkező Rubik Ernő **repülőtér** Kertvárosban található csak középkategóriájú gépek fogadására alkalmas, jelenleg főként sport célokra használják.

A Duna, mint **vízi út** jobb kihasználása a távolsági kapcsolatok szempontjából és turisztikai szempontból is érdekes lehet a jövőben.

A **K+F és innováció-s** hatások jelentősek a városban, de a kutatások nem Esztergomban (Magyarországon) zajlanak. A város korábbi törekvése egyetem, kutatóhely létrehozására nem vált sikeressé.

A **munkaerő képzettsége** alapvetően megfelel a keresletnek, de strukturális munkanélküliség jelen van. A fiatalok elhelyezkedési lehetőségei korlátozottak, emiatt sokan külföldre távoztak. A betanított és szakmunkások képzését segítheti a tervezett középszintű tudásközpont (Ister Granum).

A gazdasági infrastruktúra lényegében az **Ipari Parkra** szorítkozik, melynek alapja az 1991-ben a város iparosított területén megjelenő Magyar Suzuki Rt-vel jött létre. Bruttó területe 300 hektár, hasznos területe 240 hektár, és maximum 100 hektárral bővíthető. A Magyar Suzuki Zrt. és a köré csoportosult beszállítók 2015 januárjában 5767 főnek adtak munkát, ami

a munkaképes korú lakosság (20-59 év) 37%-a. Elsősorban szak- és betanított munkásokat keresnek, akiket egyébként magas fluktuáció jellemez.

A helyzetelemzés által azonosított városi szintű problémák az alábbiakban foglalhatók össze:

Városrészi szintű, pontszerű problémák

- A szegregációval sújtott városi területek további leszakadása (Három szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett kisebb lakosságú terület)
- Kihasztnálatlan barnamezős területek
- Elhanyagolt Duna-parti sétány
- Leromlott állapotú, funkció nélküli épületek és műemlékek (különösen: *Széchenyi téren kihasztnálatlanul álló ingatlanok, Volt Balassa iskola, Déli kanonok sor épületegyüttese, Volt Pszichiátria épülete, Sándor-palota épülete, Volt Granvisus (szemüvegkeret gyár-laktanya épületek), Messzéna ház épülete, Volt „Zöldház”- és műemlékfürdő épület*)
- Félbemaradt, látképet csúfító beruházások
- Kiüresedett belváros
- Elsősorban a külterületi részeken illegális hulladéklerakás
- Belterületbe vont városrészek rossz közúti infrastruktúrája és közműekkel való ellátatlansága
- Parkolási problémák a belvárosban
- Esztergom- Kertváros vasútállomás kedvezőtlen elhelyezkedése
- Szennyvízhálózatra való hiányos rácsatlakozás
- Kihasztnálatlan, rendezetlen, hiányos infrastruktúrájú kikötőállások
- Prímás-sziget árvízvédelmének megoldatlansága

Városi szintű problémák

- Közösségi színterek hiánya az egész városban
- Alacsony kihasználtságú szálláshelyek
- Városi marketing stratégia, marketing tevékenységek hiánya
- A városnak közvetlen gyorsforgalmi úthálózati kapcsolata nincsen
- Nagyon rossz minőségű közúti, gyalogos és kerékpáros infrastruktúra
- A városnak nincsen saját hulladéklerakója
- Belvárosban nagy területen elavult, egyesített a csatornarendszer
- Elavult közvilágítás

Legfőbb értékek

Városrészekhez kötődő értékek

- Nagyon erős ipari potenciál, prosperáló ipari park
- Magas színvonalú középfokú oktatás, felsőfokú oktatás jelenléte
- Duna-parti sétány, egyedülálló folyami látkép, világörökségi várományos területek
- Sportolásra, rekreációra alkalmas területek
- Nagyszámú műemléki épület, védett utcakép

- Forgalmas határátkelőhely a városközpontához csatlakozva
- Vízi közlekedés elérhetősége
- Saját településen belül üzemelő szennyvíztisztító telep
- Vasúti és vízi közlekedési kapcsolat
- 5 kikötőhely a Duna-parton

Városi szintű értékek

- A lakosság kimagasló képzettségi szintje
- Kimagasló egy főre jutó tőkeerő és hozzáadott érték
- Rendelkezésre álló vízkészlet
- Nagy zöldfelületek a városon belül
- Országos jelentőségű történelmi, vallási, kulturális értékek

Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek

A 2011-es népszámlálás adatai Esztergomban három szegregátum található, - mindhárom Esztergom - Kertvárosban - ahol összességében 882 ember él, az összlakosság 3 százaléka. Ezen kívül a város szegregátumnak tekinti a déli városrészben lévő Töltés utcai „cigánysort” is.

A **városrészek lehatárolásánál** megtartották az előző IVS-ben meghatározott 13 városrészt, (Búbánatvölgy; Esztergom északi városrész (*Északi terület és Szamárhegy*); *Szentgyörgymező; Várhegy és Víziváros; Szent Tamás-hegy; Királyi város; Primás-sziget; Hegyvidék; Déli városrész; Ipari park; Esztergom- Kertváros; Esztergom, Pilisszentlélek*) melyek a statisztikai elemzések alapjául és a beavatkozások színteréül szolgálnak.

II. STRATÉGIA

Az ITS stratégiai fejlesztési céljai 3 szinten épülnek egymásra: átfogó célok, hosszú távú, valamint középtávú tematikus célkitűzések alkotják a célrendszer elemeit az alábbiak szerint:

1. ESZTERGOM, MINT ÉLHETŐ VÁROS MEGERŐSÍTÉSE

1.1. Városi közterületek élhetővé tétele

- 1.1.1. T1 A Duna part vonzóbbá tétele, turisztikai potenciáljának jobb kihasználása
- 1.1.2. T2 Elhanyagolt belvárosi utcák rendbe tétele, megújítása
- 1.1.3. T3 Leromlott állapotú, funkció nélküli épületek, területek felújítása
- 1.1.4. T4 Városi közbiztonság javítása

1.2. A városi közösségek megerősítése

- 1.2.1. T5 Közösségi, szabadidős színterek kialakítása
- 1.2.2. T6 Aktív időeltöltés és sportélet megerősítése
- 1.2.3. T7 Városközpont funkcióinak megerősítése
- 1.2.4. T8 Civil szervezetek kezdeményezéseinek összehangolása és megerősítése
- 1.2.5. T9 Szabadidős rendezvények támogatása

1.3. A leszakadó, szegregált városrészek felzárkóztatása

- 1.3.1. T10 Lakhatási körülmények javítása
- 1.3.2. T11 A hátrányos helyzetben élők esélyeit támogató fejlesztések

1.4. Szociális támogató rendszerek fejlesztése

- 1.4.1. T12 A városrészek lakosságához igazodó városi funkciók erősítése
- 1.4.2. T13 A lakosság korösszetételének megfelelő támogató rendszerek kialakítása
- 1.4.3. T14 Szociális ellátórendszer szolgáltatásainak bővítése
- 1.4.4. T15 Bölcsődei és óvodai ellátás feltételeinek javítása

1.5. Oktatás és közművelődés feltételeinek javítása

- 1.5.1. T16 Alap, közép és felsőoktatás infrastrukturális és intézményi fejlesztése
- 1.5.2. T17 Közművelődés színtereinek kialakítása és minőségi fejlesztése

2. ESZTERGOM SAJÁTOS GAZDASÁGI POTENCIÁLJAINAK KIAKNÁZÁSA ÉS AZ EHEZ SZÜKSÉGES KÖRNYEZET, VALAMINT HUMÁN INFRASTRUKTÚRA MEGTEREMTÉSE

2.1. Esztergom turisztikai potenciáljához méltó idegenforgalom megteremtése

- 2.1.1. T18 Egységes, városi szintű turisztikai stratégia kialakítása
- 2.1.2. T19 Térségi és nemzetközi szintű turisztikai együttműködések létrehozása
- 2.1.3. T20 Vallási turizmusra épülő turisztikai fejlesztések
- 2.1.4. T21 A turizmusra is építő szolgáltatások, látványosságok fejlesztése
- 2.1.5. T22 Turisztikai attrakciók fizikai összekötése
- 2.1.6. T23 Szabadidő és sport turizmus fejlesztése
- 2.1.7. T24 Vízi elérhetőség turisztikai hasznosítása
- 2.1.8. T25 Kulturális, turisztikai és szabadidős programkínálat bővítése

2.2. Új gazdaságélénkítő kezdeményezések

- 2.2.1. T26 Barnamezős területek gazdasági célú hasznosítása
- 2.2.2. T27 Kis- és középvállalkozások helyzetbe hozása
- 2.2.3. T28 Meglévő történelmi, vallási, kulturális műemlékek látogathatóvá tétele

2.3. Foglalkoztatást támogató kezdeményezések

- 2.3.1. T29 Munkahelyteremtő programok támogatása
- 2.3.2. T30 Városi közösségi közlekedés fejlesztése

2.4. A járműipar és beszállító ágazatainak fejlesztése

- 2.4.1. T31 A munkaerő-kínálathoz igazodó szakképzések támogatása
- 2.4.2. T32 Az Ipari park fejlesztése
- 2.4.3. T33 Az iparágban működő vállalkozásokkal való együttműködések támogatása

3. A LAKOSSÁG ÉS A VÁROSBA LÁTOGATÓK SZÁMÁRA IS VONZÓ VÁROSI KÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE

3.1. Városi alpinfrastruktúra fejlesztése

- 3.1.1. T34 A városban a közutak, a járdák javítása
- 3.1.2. T35 A belvárosi részekben lévő egyesített csatornarendszer szétválasztása
- 3.1.3. T36 Elavult ivóvíz hálózat fejlesztése
- 3.1.4. T37 Parkolási körülmények javítása
- 3.1.5. T38 Csatornahálózat bővítése

3.2. Az árvíznek való kitettség csökkentése

- 3.2.1. T39 A város árvízvédelmének megoldása

3.3. Városi funkciók megerősítése

- 3.3.1. T40 Korszerű, ügyfélközpontú közigazgatási épületek kialakítása
- 3.3.2. T41 Szabadidős közösségi szinterek kialakítása
- 3.3.3. T42 Barnamezős területek funkcióval való megtöltése
- 3.3.4. T43 A városi turizmus alap infrastrukturális feltételeinek megteremtése
- 3.3.5. T44 Városi zöldfelületek rendbetétele

3.4. Városi ingatlanokkal való hatékony gazdálkodás

- 3.4.1. T45 Használaton kívüli, funkcióvesztett épületek funkcióval való megtöltése
- 3.4.2. T46 Műemléki épületek turisztikai célú hasznosítása

3.5. Esztergom közlekedési elérhetőségének javítása

- 3.5.1. T47 A város közúton való megközelíthetőségének javítása
- 3.5.2. T48 Intermodális közlekedésfejlesztés
- 3.5.3. T49 Kerékpár úthálózat bővítése
- 3.5.4. T50 Vízi közlekedési infrastruktúra fejlesztése
- 3.5.5. T51 Reptér fejlesztése

3.6. Környezettudatos városi intézkedések előmozdítása

- 3.6.1. T52 Az elavult közvilágítás energiahatékonyságának javítása
- 3.6.2. T53 Hulladékkezelés városi szintű fejlesztése
- 3.6.3. T54 Városi zöldfelületek növelése
- 3.6.4. T55 Megújuló energiaforrások használata a közintézményekben

A célkitűzések megvalósítása érdekében az ITS-ben akcióterületek kerülnek lehatárolásra, mely területeken koncentrált fejlesztéseket terveznek megvalósítani, illetve akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztéseket határoznak meg. Ehhez kapcsolódóan az ITS az alábbi projekt típusokat különbözteti meg:

1. Akcióterületi projektek
2. Hálózatos projektek
3. Kulcsprojektek

Esztergomban az alábbi hat akcióterület került lehatárolásra:

1. Városközpont rehabilitáció

Cél: a turisták számára is vonzó, életteli teli, megszépült belváros kialakítása, ahol a lakosság is szívesen tölti a szabadidejét, és ami képes a városba jelenleg mindössze egy-két órára érkező turistákat legalább egy napon át megfelelő színvonalon kiszolgálni. Ennek érdekében köz- és lakóépületek felújítását, használaton kívüli épületek funkcióval való megtöltését (pl. Granvisus telephely), valamint a városi könyvtár méltó lehelyezését és fedett piac kialakítását tervezik.

2. Szent István emlékhely

A Bazilika közvetlen környezete és a történelmi belváros közötti sávban található középkori régészeti lelőhelyek látogathatóvá tétele, valamint a Bazilikát és a belvárost összekötő sétány kialakítása.

3. Esztergom Duna-part

Az „Esztergomi Duna- part” a Prímás-szigettől nyugatra található feltöltéstől egészen Búbánatvölgyig egyrészt szabadidő eltöltésére alkalmas közterületként kerül hasznosításra, másrészt fontos szerepe van a város árvíz elleni védekezésében. A kikötők újbóli használata, a Lábatlan - Pilismarót vízi turista útvonal és infrastruktúra kiépítése, a dunai vízitúrák pihenőállomásai, az EuroVelo6 Duna menti kerékpárút kiépítése, a területen található római kori őrtornyok bemutatása, a Belváros mellett húzódó Prímás-sziget és Erzsébet park rekreációs és sport célú fejlesztése, valamint az árvízvédelmi védvonal önkormányzati szakaszának megépítése tervezett.

4. Esztergom- Kertváros városközpont fejlesztés

A cél egy belvárosi alközpont kialakítása a Kertváros városrész közepén, amely képes a városrész hivatali és szolgáltatási igényeit kielégíteni és alkalmas a városrészi közösség megerősítésére.

5. Palatinus-tó

A fejlesztés célja, hogy a tó mind a négy évszakban sportolási lehetőséget biztosítson a lakosság számára. Ennek érdekében a strand területének növelésére, kiszolgáló épületek fejlesztésére, futópálya és bicikliút, szabadterei sportpályák, játszóterek, szörfcentrum, búvárbázis, wakeboard pálya, kialakítására, valamint nyári tábor, kemping létesítéséhez szükséges infrastruktúra megteremtésére kerülne sor.

6. Pilisszentlélek

Esztergom városrésze egy, a várostól 7-8 km-re fekvő kis zsákfalú. Az akcióterületen alig több mint 300-an élnek, a fiatalok aránya igen alacsony a lakosok között. A lakosság 98%-a szlovák nemzetiségű. A fejlesztések eredményeképp a városrész/falu a zárandokturizmus, falusi turizmus állomásává válhat.

Fenti beavatkozásokon kívül az ITS 11 kulcsprojektet (közlekedési, turisztikai és társadalmi integrációt segítő), 9 hálózatos, beruházás jellegű (szintén elsősorban közlekedési és közbiztonsági), és 3 hálózatos, nem beruházás jellegű (társadalmi integrációt segítő és turisztikai marketing) projektet emel ki. Ezen kívül szakképzési, identitás erősítő, és gazdaságfejlesztési projektek szerepelnek. Ezek között nem minden esetben a városi önkormányzat a projektgazda, az ITS-ben megjelenítették az állami, intézményi, civil és gazdasági szereplők által megvalósítható projekteket is.

Fontos része Esztergom ITS-ének az Esztergom - Kertvárosban a KSH-adatszolgáltatás alapján azonosított három szegregátum, és a Déli városrészben fekvő Töltés utcai telep kezeléséről, az ott élők helyzetének javításáról szóló, terület-specifikus **anti-szegregációs intézkedéseket** tartalmazó fejezet. Az intézkedések keretében az alábbi programok megvalósítását tervezik:

Foglalkoztatás javítása,

- Komplex képzési, foglalkoztatási, ösztöndíj-támogatási program folytatása
- Közfoglalkoztatási programok összekötése képzésekkel, tréningekkel, referenciákkal
- Átjárás biztosítása a közfoglalkoztatásból a közalkalmazotti státuszokba
- Foglalkoztatáspolitikai preferenciák érvényesítése

Közoktatás:

- Korai fejlesztés, gondozás
- HHH és SNI arányok figyelemmel kísérése az óvodákban és szükség esetén beavatkozás
- Iskolai HHH arányok, bukási arányok, kompetenciamérések eredményeinek figyelemmel kísérése, és szükség esetén beavatkozás kezdeményezése a fenntartónál
- Tanodák szervezése részben önkéntesen bevonásával
- Ösztöndíj programok indítása

Lakhatás:

- Bérlakás-állomány bővítése
- Szegmentált bérlakás-elosztási gyakorlat felülvizsgálata
- Jogcím nélküliek helyzetének rendezése – lakáshasználati szerződések megkötése
- Egyéni vízőrák és kártyás árammérőórák felszerelése

Az ITS értékelése:

A helyzetértékelés reális adatokra és folyamatokra hívja fel a figyelmet, ugyanakkor kissé hiányos a járásszékhely kitekintése a környező települések és Pilisszentlélek városrész/falu felé, erre célszerű lenne nagyobb figyelmet fordítani. Szintén bővíthető a Duna túlsópartján fekvő Párkánnyal való kapcsolat elemzése. Kivételt csak a közlekedési kapcsolatok bemutatása és értékelése jelent.

Néhány témakör tekintetében kiegészítendő a helyzetfeltárás, ilyen elsősorban a városrészek különböző szempontból történő bemutatásában tapasztalható kisebb ellentmondások feloldása. (Központi belterületől elkülönülő városrészek azonosítása, újabb beépítésre szánt területek kijelölésének szükségessége, stb.) A *Problématérkép/értéktérkép* fejezet csak leírásokat tartalmaz, javasolt a város értékeit és problémáit valóban térképen is ábrázolni, a térbeli szinergiák könnyebb értelmezhetősége, esetleg újak felfedezése érdekében.

Esztergom a megyei Integrált Területi Program (ITP) funkcionális térségi lehatárolásában a **Duna menti térség**, azon belül is az **Ikervárosok térségének** része.

A **városi célrendszer** meghatározásánál 3 átfogó, 15 hosszú távú, valamint 55 középtávú tematikus célkitűzés került megállapításra. Az átfogó célok és a hosszú távú célkitűzések természetesen általánosak, egyes hosszú távú célok azonban már kapcsolódnak a térségi elhelyezkedésből következő specifikumokhoz:

- 2.1. Esztergom turisztikai potenciáljához méltó idegenforgalom megteremtése;
- 2.4. A járműipar és beszállító ágazatainak fejlesztése;
- 3.2. Az árvíznek való kitettség csökkentése;

A középtávú célok rendszere (55 középtávú cél) túlzottan elaprózott, esetenként projektszintű meghatározásokat tartalmaz. Célszerű lenne ezeket koncentráltabban megfogalmazni.

Az ITS akcióterületi lehatárolása jól követi a különböző adottságú, funkciójú és fejlesztési lehetőségű területek határát. A tervezett fejlesztések megoldást kínálnak a feltárt problémákra, valamint az akcióterületek határaikon túlnyúló hatással egymásra is szinergikus hatást gyakorolnak.

1. *Városközpont rehabilitáció*

Fő eleme a használaton kívüli épületek felújításával közösségi és hivatali funkciók – könyvtár, rendezvényház, polgármesteri és járási hivatal – méltó elhelyezésének biztosítása, bennük megújuló energia felhasználása, valamint városi piac kialakítása. Jelenleg ezekre még több változatot is felvázol a stratégia, ezért fontos lehet és javasolt a területre komplex megvalósíthatósági tanulmány készítése. A fejlesztéseket segítené, ha létrejönne a vasútállomás rekonstrukciójával együtt tervezett intermodális csomópont, ahol a buszpályaudvar is helyet kapna, így a jelenleg erre igénybe vett utca belvárosi megjelenést nyerhetne.

2. *Szent István emlékhely*

Az akcióterületen egy darab komplex – régészeti feltárásokat is tartalmazó – projektet terveznek. A Királyi vár feltárása és rekonstrukciója része lehet a tervezés alatt álló Nemzeti Várprogramnak, így jelenleg célszerű és a forrásokhoz reálisabban igazodó lehet az ütemezett megvalósíthatóságra felkészülni, és az időigényes feltárásokat leválasztani az önállóan is létrehozható elemekről.

3. *Esztergom Duna-part*

Az akcióterületen tervezett fejlesztések közül kulcsprojektnek tekinthető az Esztergom város árvízvédelmi biztonságának növelését célzó projekt.

4. *Esztergom- Kertváros városközpont fejlesztés*

Az igen szűk lehatárolású akcióterület fejlesztésének célja a városrész központjának megteremtése. Mivel ennek nagy jelentősége lehet a szegregátumok felzárkóztatásában is, célszerű megvizsgálni, és a hamarosan megjelenő felhívások tükrében értékelni, hogy a terület bevonható-e a szociális városrehabilitáció körébe.

5. *Palatinus-tó*

Az akcióterületre szintén egy darab igen összetett, rekreációs célú projekt került meghatározásra. A projektfejlesztés folyamatában ezt is érdemes a megvalósíthatóság érdekében megbontani, ütemezhetővé tenni.

6. *Pilisszentlélek*

A valamikor önálló, szlovákságát erősen őrző falu népességmegtartó erejének megőrzését a település(rész) saját arculatának erősítésével, saját turisztikai kínálatának (zarándokszállás) kialakításával segíti a szintén ütemezhetővé alakítandó projekt.

A helyzetértékeléssel ellentétben az akcióterületi fejlesztések között megjelennek a járás többi települése felé nyitó, együttműködésben megvalósítható projektek, például a *Lábatlan - Pilismarót vízi turista útvonal* és infrastruktúra kiépítése, vagy a háttérszennyezéssel

fenyegetett Nyergesújfalú ZOLTEK vízbázis mellett a térség településeinek biztonságos vízbázisokkal való összekötése (Dorog karsztvíz-bázis, Esztergom, parti szűrésű vízbázis).

A hat akcióterületen túl tervezett az Esztergom- Kertvárosban fekvő három szegregátumban és a Töltés utcai telepen az ott élők körülményein javító anti-szegregációs intézkedések megvalósítása. Az intézkedéscsomagban példaértékű kezdeményezés a *Tanoda program*, a szegregátumban élő gyermekek és fiatalok iskolarendszeren kívüli képzése civil és kortárs önkéntes segítők bevonásával.

Az ITS tartalmazza a tervezett projektek besorolását a 2014 – 2020-as időszak operatív programjaiba, mely a hamarosan megjelenő felhívások ismeretében pontosítandó.

Fő céljai között megjelennek a megyei stratégiában is fontos szerepet játszó ágazati forrásokból megvalósítható fejlesztések, mint például:

- Esztergom – M1 főúti kapcsolat kiépítése, melyet a város gyorsforgalmi útként szeretne megvalósítani;
- Az esztergomi középkori királyi vár feltárása és bemutatása, mely a Nemzeti Várprogramban is helyet kapott;
- Az EuroVelo6 nemzetközi kerékpárút kiépítése és a hozzá csatlakozó városi fejlesztések;
- A Tatabánya – Esztergom járműipari térséghez kapcsolódó szakképzési, foglalkoztatási és ösztöndíj programok;

A megyei területfejlesztési koncepcióval és stratégiával ellentétes célok nem fogalmazódtak meg Esztergom ITS-ében.

KISBÉR

A Megalapozó vizsgálat és az ITS tartalmi felépítése megfelel 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. és 2. sz. mellékletében foglaltakkal. A város társadalmát, gazdaságát jellemző statisztikai adatokat a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok feldolgozásából és az azóta a város rendelkezésére álló adatbázisokból nyerték, így megfelelően naprakészek.

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A városban zajló, rá ható területi folyamatokat az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

Kisbér egy városgyűrű által körbezárt vidéki térben, viszonylag dinamikusan fejlődő városok közötti vákuumban helyezkedik el. A járás a környező (nagy)városok egyik jelentős munkaerő-piaci tartalékát kínálja, így e központok jó elérhetősége a járásban élők, de a nagyvárosok számára is fontos. A város közúti szempontból térségi szinten fontos közlekedési csomópont, nagytérségi útvonalak (81. és 13. számú főutak) kereszteződésében fekszik, de a tömegközlekedési kapcsolatok nem jók a környező városok felé. Közigazgatásilag Kisbérhez tartozik Hánta falu is.

Nagyterségi kapcsolatrendszerében egyre jelentősebb tényezővé válik a Concó vízrendszerén belüli helyzete, a meglévő - továbbfejleszhető **tőrendszerben** rejlő lehetőségek jobb kihasználása. A mezőgazdaságban korábban kifejezetten meghatározó jelentőségű volt a kertészeti termelés, a **szőlő- és gyümölcsstermelés**, mely mára kiveszőben van, a tájhasználat egysíkúvá válik, **a termesztési, termőhelyi potenciálok kihasználatlanok**.

A település társadalmára jellemző, hogy az elmúlt években elindult a városban egy új - **szociális migrációnak** nevezett - folyamat. Ennek eredményeképpen a mobil és képzett, másutt munkát találó lakók költöztek el, és a város rossz állapotú nem összkomfortos házaiba nagyvárosok elszegényedett, munkanélküli roma családjai költöztek be, ebben főként a Vécser dűlő és az Újszőlő utca érintett.

A hántai óvoda egyre növekvő kihasználtsággal működik, de jelenlegi épülete nem korszerű, helyette új óvoda építését határozták el. Bölcsőde nem működik a településen, de az óvoda bölcsődés korú gyermekeket is tud fogadni. A járási székhelyek tanuszoda programjának részeként a városban tanuszoda készül.

Nem kötelező önkormányzati feladat, de **a város fejlődésének záloga a helyben történő gimnáziumi és szakképzés további biztosítása és fejlesztése**. Kisbéri Bánki-Táncsics Gimnázium 4 évfolyamos gimnázium lovas fakultációval, mely utóbbi jelenleg nem működik. A szakképzés képzési szerkezete nem veszi figyelembe a helyi sajátosságokat. Célszerű lenne olyan szakképzéseket indítani, melyek a város hagyományaival és fejlesztési irányaival összhangban vannak (pl. lovas fakultáció, lovastúra-képző, házi vendéglátó, szociális gondozó stb.). Az oktatási intézmények fenntartásának átadásával a városnak nincs befolyása az intézményekben induló szakképzésekre. A város tervezi egy kollégium építését.

A Batthyány Kázmér Szakkórház és Rendelőintézet, mint **rehabilitációs szakkórház** működik, elsősorban mozgásszervi és ideggyógyászati betegek rehabilitációjára fókuszálva. Az intézmény járóbeteg-szakellátás, illetve aktív és krónikus belgyógyászat területén a Kisbéri Kistérség, illetve Komárom-Esztergom megye, a rehabilitációs tevékenység szempontjából a Közép-Dunántúli régió fontos egészségügyi intézménye.

A Batthyány Műemlék-együttes védelmében Alapítvány Civil Inkubátorházat működtet a városban.

A Bakonyaljai kistérség jelenleg turisztikailag alulértékelt. Alapvetően kiránduló térségnek számít, ami azt jelenti, hogy az ide irányuló tartózkodás átlagosan nem haladja meg a 24 órát. 2000 óta, az egy szállásférőhelyre jutó vendégéjszakák száma is megduplázódott, mely érték országos viszonylatban is jelentős. Az első jelentősebb növekedés a Mini Magyarország makett elkészítése után figyelhető meg a vendégéjszakák számában.

Kisbér lovas hagyományai nemzetközileg elismertek, melyet a fejlesztési lehetőségek között erősíteni szükséges. A térségben 40-50 vállalkozó foglalkozik lótenyésztéssel, vagy lótarással. A lovas hagyományokat a jövőben szükséges összekapcsolni szakirányú oktatással, valamint az egészségügyi rehabilitációval (lovas terápia), mely jó kitörési lehetőséget jelent a település számára.

A településen a szükségesnél jóval több kereskedelmi-gazdasági terület került kijelölésre. Ez a viszonylag kevés fejlesztő következtében egy szétszórt, nagymértékben vegyes és

infrastruktúrával csak gazdaságtalanul ellátható térszerkezetet alakíthat ki. A belső zöldfelületi rendszer inkább szigetszerűnek nevezhető, mintsem funkcionálisan összefüggő hálózatnak.

II. STRATÉGIA

Kisbér 2012-ben fogadta el a következő 4-6 évre szóló Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, így az abban foglalt jövőkép és átfogó célrendszer komolyabb felülvizsgálata nem volt szükséges. A 2012-ben jóváhagyott IVS szerint a jövőbeli fejlődés motorjai a hagyományok, a műemléki vagyon, a kistérségi centrum és a táji környezet. Ugyanakkor, mint járásközpont, a „kistérségi centrum” szerep dominánsabbá vált, „fejlődés motorjai” listát pedig szükséges kiegészíteni a városban élő emberekkel és közösségekkel, valamint a nagytérségi kapcsolatrendszerrel.

KISBÉR 2025♥ – A SZERETHETŐ KISVÁROS				
PERSPEKTÍVA, SOKSZÍNŰSÉG, CSALÁDIAS MILIÓ				
STRATÉGIAI CÉL 2020 ESÉLYT A MUNKÁNAK (képzettség, együttműködés, elérhetőség, innováció)			STRATÉGIAI CÉL 2020 OTTHONUNK KISBÉR (élhetőség, közösség, működőképesség, vonzerő)	
Hagyományunk a jövőnk: lovas reneszánsz	Tájban a jövőnk: a jövedelemtermelés új lehetőségeinek nyomában	Járásközponti szerepünk: szolgáltatás, gazdaság szervezés, mobilitás	Az ember a jövőnk: esély, tudás, egészség, befogadás, szolidaritás	Örökségünk a jövőnk: gazdálkodás értékeinkkel, erőforrásainkkal

A célrendszer áttekinthető és egyszerű, léptékében jól igazodik a város méretéhez.

A célkitűzések megvalósítása érdekében az ITS-ben akcióterületek kerülnek lehatárolásra, mely területeken koncentrált fejlesztéseket terveznek megvalósítani, illetve akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztéseket határoznak meg. Ehhez kapcsolódóan az ITS az alábbi projekt típusokat különbözteti meg:

1. Akcióterületi projektek
2. Hálózatos projektek
3. Kulcsprojektek

Kisbéren egy akcióterület került lehatárolásra, a városközpont akcióterületen tervezett fejlesztéseket (indikatív projektlistát) tematikus célok szerint csoportosították,

- Kisbér épített öröksége
A Batthyány kastély-együtteshez és egyházi épületekhez kapcsolódó fejlesztések, üresen álló védett épületek funkcióval való megtöltése;
- Kisbér parkrendszere

A kastélypark rendezése, kerékpáros és lovas közlekedési felületek, tavak és vízfolyások rendezése;

- Kisbér iskolaváros
Kollégiumi férőhelyek és sportolási lehetőségek fejlesztése, érettségit adó lovászképzés újraindítása;
- Járasközponti szerepek
Járási hivatal elhelyezési körülményeinek javítása, buszpályaudvar és piac fejlesztése;
- Kerékpárosbarát város
Gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kerékpártárolók elhelyezése, kresz-park kialakítása, közvilágítás korszerűsítése;

A településszerkezetileg, forgalom-technikailag és településképi szempontból együtt kezelendő közterületek egységes és összehangolt módon történő kialakítását és fejlesztését elősegítendő az önkormányzat által elfogadott közterület-alakítási terv készítésére tesz javaslatot.

Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések az alábbiak:

- Kisbért és Ászárt északról elkerülő új 81. számú főúti szakasz kiépülése
- Intézményfejlesztés: kollégium építése/létrehozása
- Tematikus fejlesztések:
- Lovas reneszánsz (zászlóshajó program)
 - lovas-klaszter létrehozása Bábolnával
 - műemlék lovarda hasznosítása, Lovas tér kialakítása
 - lovas-terápia módszertani központja,
 - érettségit adó lovász-képzés
- Új utak a helyi gazdaságban
- Pajtai-dűlő hasznosítása: 25 hektár önkormányzati tulajdonú gazdasági terület (helyi vállalkozások kitelepülése a lakóterületről; szociális szövetkezetben folytatott termelés; helyi energiatermelés)
- Erőforrásunk a víz: (horgászturizmus, haltenyésztés, kísérleti halgazdálkodás, vízgazdálkodás, klímatudatosság)
- Rövid Ellátási Lánc: (szervezet, infrastruktúra, marketing)
- Szociális szövetkezet: (zöldségtermesztés, szociális gondozás; halgazdálkodás; tájgondnokság; „kisipari” – varrodai, fémfeldolgozó, stb. – tevékenység)
- Helyi foglalkoztatási paktum
- Erőforrásunk az erdő: (szociális szövetkezet; foglalkoztatási paktum; REL; turizmus; Tölgyestelep fejlesztése)
- Inkubációs program: fiataloknak szolgáltatási – kézműves – kisipari vállalkozás beindítására funkció nélküli önkormányzati tulajdonú épületben, vagy a középiskolai kollégiummal együtt
- Partnerként az innovációban: Kisbér, mint mintaterület; innováció az oktatásban – együttműködés és kreativitás erősítése a szakképzésben

- Vonzerő- és jövedelemtermelő képesség növelése a turizmusban.”ló-vad-hal-táj-műemlék”
- Gazdaságosság, minőség és fenntarthatóság a városüzemeltetésben
- Kisbér-Ászár együttműködés.

Az ITS értékelése:

A helyzetértékelés reális adatokra és folyamatokra hívja fel a figyelmet, feltárja a belső periférián elhelyezkedő város – és környéke – kiaknázatlan lehetőségeit is. Elemzi és elhelyezi a városhoz tartozó különálló település(rész), Hánta adottságait. Bár még nem szegregátumként jelenik meg, feltárja a zártkerti ingatlanok funkció- és tulajdonosváltásában – szociális migráció, különböző területhasználatok - rejlő veszélyeket. A járás többi települése, és egyes esetekben nagyobb körzet számára nyújtott szolgáltatások bemutatásával kitekint a városon túl is. Ezt a kitekintést támasztja alá a *Kisbérre, valamint Ászár, Császárr, Vérteskethely és Ete településekre* nemrégiben készített *térségi szintű településrendezési mintaprojekt* is. Kisbér elsősorban a vele „összenőtt” Ászárral kíván közös fejlesztéseket megvalósítani.

Kisbér a megyei Integrált Területi Program funkcionális térségi lehatárolása szerint a **Bakonyalja Kisalföld vidéki térség** része, járásszékhelyként ennek központja.

A városi célrendszer áttekinthető és egyszerű, léptékében jól igazodik Kisbér méretéhez. Fő irányvonala az otthonosság és az együttműködés.

Ugyancsak a település léptékének megfelelően csak egy akcióterületet jelöl ki, amely viszont több városrészt is érint. Az akcióterület határait az összefüggő zöldfelületi és vízfelületi rendszer, a Batthyány kastély-együttes és a beavatkozást igénylő intézmények elhelyezkedése határozta meg. A projektjavaslatok öt téma köré csoportosíthatók: *Kisbér épített öröksége; Kisbér parkrendszere; Kisbér iskolaváros; Járásközponti szerepek; Kerékpárosbarát város.* Előremutató javaslata a stratégiának, hogy a 81. számú főút elkerülő szakasz tervezett megépítésének lehetséges következményeire (az átmenő forgalom híján kiürülő központ) is felhívja a figyelmet. Az erre való felkészülés egyik eszközeként, valamint a város arculatának kialakítását, a közterületek egységes és összehangolt módon történő fejlesztését elősegítendő az önkormányzat által elfogadott közterület-alakítási terv készítésére tesz javaslatot az ITS.

A hálózatos (tematikus) fejlesztések az alábbi témák köré csoportosíthatók: *Lovas reneszánsz (zászlóshajó program); Új utak a helyi gazdaságban; Vonzerő- és jövedelemtermelő képesség növelése a turizmusban; Gazdaságosság, minőség és fenntarthatóság a városüzemeltetésben; Kisbér-Ászár együttműködés.*

Az akcióterületi és hálózatos fejlesztések egyaránt a település kihasználatlan adottságaira építkeznek (lótartás hagyománya, tórendszer komplex felhasználási lehetőségei, megújuló energia potenciál, gyümölcs és szőlőtermelésre alkalmas földek, a Batthyány Szakkórház rehabilitációs tapasztalata), és a külső tényezőktől a lehető legnagyobb mértékben függetleníteni kívánják a települést.

Kulcsprojektek:

- A Nemzeti Kastélyprogram részeként megvalósítani tervezett Batthyány kastély-együttes felújításában Kisbér szorosán együtt kíván működni a Nemzeti Kastélyprogramot bonyolító Forster Központtal, elsősorban az épületben elhelyezhető funkciók tekintetében. Az ütemezés szerint a kastély tervei 2016 első félévében fognak elkészülni.
- A város lovas hagyományaira épülő intézkedéscsomagja helyi léptékben a jelenlegi szolgáltatások bővítését, a Lovarda fejlesztését és a Lovastér kialakítását, térségi léptékben Kisbér és Bábolna együttműködésére építve regionális lovas klaszter felépítését, országos léptékben pedig országos hatókörű lovasterápiás módszertani és szolgáltató központ kialakítását foglalja magában.

A fejlesztések jól illeszkednek a megye Integrált Területi Programjában célként meghatározott fenntartható működésre és rugalmas alkalmazkodásra képes térségek és települések sorába, és jól látható a célkitűzésekben a hálózatosodásra való törekvés, mely szintén fontos eleme a megyei ITP-nek.

A városban szegregátum nem került kijelölésre, bár leszakadó, területhasználati és szociális konfliktusokkal terhelt zártkerti területrészek találhatóak a belterület déli részén. Az itt tapasztalt szociális migráció még nem jelent komoly problémát a város ellátó rendszerében, a hátrányos helyzetűek számára is valódi, alkotó, értékteremtő munkahelyteremtő programokat terveznek (Pajtai dűlő, szociális szövetkezet, REL).

A megyei ITP-hez és a TOP források felhasználásához kapcsolódva az elhelyezkedési lehetőségek javítására helyi foglalkoztatási paktum létrehozását is tervezik, szintén térségi kitekintésben, a helyi LEADER csoporttal együttműködve. A helyi igényekre alapozva többek között a szociális szféra számára képeznének munkavállalókat a paktum keretében.

A város stratégiája a vadászat, a horgászat, valamint a kapcsolódó falusi- illetve ökoturizmus területén Hánta településrésznek szán kiemelt szerepet.

Fő céljai között megjelennek a megyei stratégiában is fontos szerepet játszó alábbi fejlesztések:

- A 81. és 13. számú főutakhoz kapcsolódó fejlesztések;
- A Concó vízrendezése és a tórendszerek komplex (turisztikai, vízgazdálkodási és haltenyésztési) hasznosítása;
- A Batthyány kastély-együttes felújítása - hasznosítása, mely a Nemzeti Kastélyprogramban is megjelenik;
- A megye lovas turisztikai potenciáljának kiaknázása, a vidéki térségek bekapcsolódása az ökoturisztikába,
- Megújuló energiák (biomassza, napenergia) hasznosítása,

A megyei területfejlesztési koncepcióval és stratégiával ellentétes célok nem fogalmazódtak meg Kisbér ITS-ében.

OROSZLÁNY

A Megalapozó vizsgálat és az ITS tartalmi felépítése megfelel 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. és 2. sz. mellékletében foglaltakkal. A város társadalmát, gazdaságát jellemző statisztikai adatokat a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok feldolgozásából és az azóta a város rendelkezésére álló adatbázisokból nyerték, így megfelelően naprakészek.

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A városban zajló, rá ható területi folyamatokat az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

A város vonzáskörzete csupán a város közvetlen környezetére terjed ki. Városi funkciók tekintetében osztozik Tatabányával és Tatával, ami a "városhálózat" koncepció létjogosultságát támasztja alá. A három város kapcsolatára nem annyira a versengés, mint inkább a funkciók megosztása a jellemző; közülük Tata az oktatás, turizmus (épített értékek), Tatabánya a gazdaság és igazgatás területén erősebb. Oroszlány nem rendelkezik ezekhez hasonló karakterrel, inkább kihasználatlan lehetőségei vannak (elsősorban a Vértes, mint természeti környezet és turisztikai lehetőség), gazdasági, igazgatási téren a betöltetlen réseket használja és használhatja ki.

A település külső elérhetősége megközelíthetősége elfogadható, az iparilag fejlett Budapest-Győr- Székesfehérvár háromszög közepén helyezkedik el, jó közlekedési kapcsolatokkal mindhárom város irányába. A térségi kapcsolódás legfontosabb pontjai az M1 autópálya és az 1-es főút. A város bizonyos mértékig zsáktelepülés. Nagy jelentősége lenne az É-D irányú vasúti összeköttetés megépülésének (Pusztavám-Mór irányába) is.

Az Országos Területfejlesztési Koncepció a Budapestet kiegészítő ipari-logisztikai gyűrű részeként kívánja fejleszteni, és a megye jövőképeinek egyik legerőteljesebb meghatározó eleme is a Tatabánya – Tata - Oroszlány város-együttes agglomerálódó térsége, és a velük egyre szorosabb kapcsolatban élő Komárom-Révkomárom város-együttes és funkcionális várostérsége (együtt: városhálózati csomópont) újrapozicionálása.

Az országos tendenciákhoz hasonlóan csökkenő lakónépesség; természetes fogyás és elvándorlás is jellemző; etnikai sokszínűség; - szlovák faluból lett bányászváros;

Növekedett a roma lakosok száma és aránya. A város 2013-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját. A Benedek Elek Általános Iskola, Előkészítő Speciális Szakiskola és Kollégium a roma gyermekek esélyegyenlőségét a cigány kisebbségi oktatás keretében igyekszik biztosítani. Ezen belül a cigány önkormányzat segítségével a cigány népismeret és a roma nyelv beépül az iskola helyi tantervébe is.

A munkanélküliség 5 % körüli: az oroszlányi nagy vállalkozások rendkívül hamar álltak talpra a válság után. A prosperáló Ipari Park miatt távolról, család nélkül érkező munkavállalók jönnek, erős a fluktuáció, a városban kereslet támadt munkásszállókra.

Oroszlány városában közel 80 civil szervezet tevékenykedik, akik vagy egyáltalán nem állnak egymással kapcsolatban, vagy laza, személyes szálakon keresztül kapcsolódnak még azok is, amelyeknek célkitűzéseik hasonlóak.

Az óvodákat csökkenő férőhely és csökkenő gyereklétszám jellemzi, ugyanakkor 2013-ban 21% volt a HH gyerekek aránya az óvodában.

A település gazdasága elsősorban a szolgáltatásokra és az iparra alapul, a mezőgazdaság részaránya mindössze 2%. Az Ipari Park hasznosítható területe 65,4 hektár, ebből 2014-ben a hasznosítható szabad terület nagysága 12,8 hektár. Nagy hiányosság, hogy közúton csak városon át közelíthető meg. Az ipari park közreműködött a Vértes-Duna Autóipari Klaszter létrehozásában. Tervben van egy logisztikai központ valamint inkubátor és / vagy szolgáltató ház kialakítása,

Sok az alulhasznosított, szlömösödő terület:

- Volt bányaterületek: az Ipari Park területén található funkciójukat veszített, még át nem épült területek és külterületi volt bányaterületek: külszíni fejtések, tárnák felszíni (és felszín alatti) területei
- A Vértesi Erőmű területének használaton kívüli része
- Nyomvonal jellegű bányászati területek: a szénszállító pályák területei
- Óváros, Petőfi udvar és környéke: A két felújítandó épületben 48 önkormányzati lakás található.
- Német-Nyíres dűlő: jelentősen megnőtt a területen életvitelszerűen lakók száma, miközben sem az infrastruktúra (víz-csatorna, energia, közvilágítás, kiépített út hiánya), sem a telekméreték és telekszerkezet nem alkalmas erre a célra.” szociális migráció.”

Az épületállomány energetikailag korszerűtlen, sajátos, Oroszlány kiépüléséből fakadó probléma, hogy az épületállomány nagy része nem, vagy csak nagy nehézségek árán alkalmas üzletek, műhelyek befogadására, a lakóépületekhez nem tartozott garázs, így a motorizáció során „garázsvárosok” jöttek létre. Garázs- és parkolómérleg szerint (2012) közel 1000 személygépkocsi számára nincs megfelelő parkoló-ellátás. Az 50-es-80-as évek közt épült lakótelepi lakásállomány energetikai és esztétikai korszerűsítésre szorul.

Gazdasági program prioritásai:

1. a helyi gazdaság fejlesztése (Ipari Park fejlesztése, munka-helyteremtés - foglalkoztatás javítása, szakképzés modernizációja).
2. a városi komfort növelése (lakhatási, oktatási, szociális, kulturális, közösségi szabadidős - sportfejlesztések, településképzés javítása, közbiztonság javítása; önkormányzati intézményfejlesztés);
3. az infrastruktúra és a közlekedés fejlesztése (ipari park feltáró utak, buszvárók, külterületi útjavítások, akadály-mentesítés, felszíni vízelvezetés fejlesztése).
4. a környezet- természetvédelem, megújuló energiák és az újrahasznosítás kezelése (tájsebek rekultiválása, élővizek rendszerének revitalizálása, hulladékgazdálkodás fejlesztése, monitoring, napelemes rendszerek);
5. a turizmus fejlesztése (települési arculat megújítása, Majk és a bányamúzeum fejlesztése, új túralehetőségek, új turisztikai attrakciók létrehozása, kisvasút, kerékpárutak létesítése).

A városban az alábbi városrészek kerültek lehatárolásra:

- Ófalu

- Óváros
- Újváros
- Haraszt-hegy és Bányász-körút térsége
- Kecskédi ltp.
- Borbála ltp.
- Iparterület
- Kereskedelmi-szolgáltató terület
- Külterület

A külterületen két, speciális (bár eltérő) helyzetük miatt tárgyalásra érdemes terület különíthető el: Majkpuszta és a Német, Nyíres dűlő.

2011-es népszámlálás adatai alapján 2 külterületi városrész tekinthető szegregátumnak: Nyíresdűlő és Németdűlő, ahol a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munka-jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke 35 % feletti.

II. STRATÉGIA

Jövőképe: Oroszlány bányászvárosból a várostérség egyik sokszínű, innovatív központjává válik, ahol a lakosság, a látogatók, a vállalkozók egyaránt megtalálják számításait.

Ennek eléréséhez 3 átfogó célt és 6 középtávú tematikus célt, valamint a lehatárolt városrészekre vonatkozó célokat határozott meg:

Átfogó célok:

- Oroszlány a gazdaság és infrastruktúra környezet- és energiatudatos fejlesztése mellett kihasználja turisztikai potenciálját
- Oroszlány épített környezetének energiahatékony, komplex korszerűsítése, közlekedési kapcsolatainak fejlesztése, a javuló közműellátottság következtében a városi élet minősége, természeti és környezeti állapota egyre javul.
- Oroszlány magas színvonalú oktatási szakképzési és szociális szolgáltatásokat nyújt a város és vonzáskörzete lakói számára, a kulturális és rekreációs létesítmények, a város közösségi élete pezsgő, a szolgáltató intézmények lehetővé teszik a szabadidő kulturált és színvonalas eltöltését

Középtávú célok:

Gazdaság:

- Helyi gazdaság fejlesztése munkahelyteremtéssel, a foglalkoztatás növelésével és a szakképzési, felnőttképzési rendszer modernizációjával
- A város turisztikai potenciáljának programcsomagokra és térségi együttműködésekre épülő kihasználása

Épített és természeti környezet:

- A város általános komfortfokozatának, településképének, szolgáltatásainak, valamint lakhatási, szabadidős feltételeinek komplex fejlesztése
- A város külső és belső közlekedési kapcsolatainak fejlesztése, a közműellátottság javítása a város vonzóbbá tétele érdekében
- A város természeti és környezeti állapotának javítása az erőforrás-hatékonyság, klímatudatosság szem előtt tartásával

Társadalom:

- A társadalmi kohézió és szolidaritás jegyében az oktatás, az egészségügyi és szociális ellátás színvonalának emelése, a helyi identitás erősítése

Városrészi (területi) célok:

- V1 Falu/Ófalu: Városrész rehabilitáció a falusias jelleg megtartásával, a nemzetiségi hagyományok további megőrzésével,
- V2 Óváros: A városrész épületei állagromlásának megállítása, a városrész leszakadásának megállítása, városrész rehabilitáció folytatása, városközpont kialakítása.
- V3 Újváros: Esztétikailag vonzóbb városkép kialakítása, a városrész közösségi, kulturális, sport életének fejlesztése
- V4 Haraszt-hegy és Bányász körút térsége: A lakossági igényeknek megfelelő, színvonalas rekreációs terület kialakítása a közterületek fenntartható fejlesztésével, oktatási, sportlétesítmények fejlesztése
- V5 Kecskédi úti lakótelep: Lakóvezeti funkciók feltételeinek fejlesztése, közterület fejlesztés
- V6 Borbála lakótelep: Közterületek fejlesztése, utcahálózat rekonstrukciója, intézményfejlesztés
- V7 Iparterület: Az ipari park vonzerejének növelése a fenntartható munkahelyteremtés és a város versenyképességének erősítése érdekében
- V8 Kereskedelmi-szolgáltató terület: Kommunális szolgáltatások fejlesztése, a kereskedelmi terület vonzerejének növelése
- V9 Külterület:
 - Majk-pusztá: A turisztikai adottságok kihasználása az idegenforgalmat ösztönző feltételek javításával, új turisztikai attrakciók létesítésével
 - Német, Nyíres dűlő: a társadalmi kohézió erősítése a szociális szolgáltatások erősítésével és területfejlesztéssel

Fentiek közül a következő városrészekben jelöltek ki akcióterületet.

A1: Városközpont revitalizációja: a Szolgáltató Városközpont (volt Arany János Iskola és környéke) további fejlesztése, Fő tér megújítása: környező épületek átépítése/bővítése, ellátásuk új funkciókkal, térburkolat, növényzet megújítása

A2: Óváros szociális városrehabilitációja: az önkormányzati épületrekonstrukció folytatása, és szociális bérlakások kialakítása, közterületek revitalizálása, közösségi tér kialakítása

magántulajdonú épületek energiatudatos rekonstrukciója, közösségfejlesztő, hátrányos helyzetűek támogatása és fel-zárkóztatása.

A3: Újvárosi tavak és környezetük rekonstrukciója: Malom-tó (volt Alsó-tó) és környezete fejlesztése során a tóparti sétány, futó-pálya építés, parkosítás, kajakpálya a tavon, kajakház a szigeten híddal a partra. Felső-tó és környezete fejlesztése során a tó kotrása, parti sétány kiépítése, parkosítás, a két tó parkrendszerének összekötése. A vasútállomás környezetének fejlesztése: parkolók létesítése, parkosítás, gyalogos és kerékpáros kapcsolat a Borbála és Kecskédi városrész felé, gyalogos felüljáró átépítése, akadálymentesítés.

A4: Haraszt-hegyi zöldterület és környezete fejlesztése: a Sportcsarnok, az Uszoda és a strand fejlesztése, új rekreációs és szórakoztató funkciók, sport-szánkódomb, kerékpár pálya, futópálya, mezítlás park, zöldfelület megújítása

A5: Ipari park fejlesztése: ingatlanvásárlás bővítéshez, úthálózat fejlesztése, kerékpáros és tömeg-közlekedés feltételeinek kialakítása, "soft" fejlesztések (vállalkozói fórumok, rendezvények, támogató tevékenységek), szakképzés, tanműhely létesítés,

Kapcsolódó kulcsprojekt:

- Az ipari park területének bővítése, kiszolgáló létesítményeinek fejlesztése.
- Oroszlány – M1-es autópálya főúti kapcsolatának kiépítése

A6: Majki remeteség és Bányászati Múzeum területe: Majk turisztikai attrakcióinak fejlesztése, Bányászati Múzeum területén turisztikai fogadóépület (Vértess Kapuja) építés, meglévő épületek funkcióváltása a terület parkosítása, parkolók, belső utak, új attrakciók kialakítása, összeköttetés a műemlék remeteséggel;

Kapcsolódó kulcsprojekt:

- A Majki Kamalduli Remeteség „Nemzeti Kastélyprogram” keretében megvalósuló II. és II. ütemének elősegítése, a közös kommunikációs és útbaigazító rendszerek kialakítása Majkon

A7: Német, Nyíres dülő szociális fejlesztései: "Önkormányzati gazdaság" program folytatása és kiterjesztése, a szociálisan rászoruló lakosság városi lakhatásának támogatása, "OROSZLÁN(Y)-RÉSZ" projekt továbbfejlesztése, antiszegregációs programok

Fentiekén kívül 5 kulcsprojektet és 12 hálózatos projektet, valamint 22 egyedi projektet mutat be részletesen, közöttük nem csak az önkormányzat által megvalósítandó, hanem állami, civil és gazdasági társaságok tervei is szerepelnek.

Az ITS értékelése:

A helyzetértékelés reális adatokra és folyamatokra hívja fel a figyelmet, ugyanakkor kissé hiányos a járásszékhely kitekintése a hozzá tartozó települések felé, erre célszerű lenne nagyobb figyelmet fordítani. Ugyanakkor nagy hangsúlyt fektet a megalapozó munkarész annak, hogy bemutassa Oroszlány szerepét a Városhálózati csomóponti térségben, a másik két város, Tata és Tatabánya összehasonlításában. Bemutatja a Vértess természeti környezetéből

adódó eddig kihasználatlan lehetőségeit, kitér a város nemzetiségi összetételéből adódó hátrányokra és előnyökre is.

Oroszlány a megyei Integrált Területi Program funkcionális térségi lehatárolása szerint a **Városhálózati csomóponti térség** része, és mint járási székhely, egyik alközpontja is.

A város célrendszere 3 átfogó célt és 6 középtávú tematikus célt, valamint a lehatárolt városrészekre vonatkozó területi célokat határoz meg. A célok kifejtésében erőteljesen megjelennek a város bányászati múltjából eredő hátrányok (rekultiválandó területek, tájsebek) és előnyök (az ipari örökség turisztikai hasznosítása), valamint a jól prosperáló Ipari Park infrastrukturális és képzési igényei.

Az ITS-ben 9 városrész került lehatárolásra, ezeken belül 7 akcióterületek kijelölése történt meg. Óváros városrészben és a külterületen 2-2 akcióterületre, valamint Óváros, Haraszthegy és az Ipari Park területén 1-1 akcióterületére készült terv.

A Városközpont revitalizációja Óvárosban

A nyitott és zárt közösségi és intézményi terek kialakítása, zöldfelületek rendezése illeszkedik a már elkészült *Oroszlányi Óváros fejlesztésének I. üteme* projekthez.

Óváros szociális városrehabilitációja:

Jól előkészített, jelentős soft elemeket tartalmazó projekt, melynek keretében képzési, közbiztonsági és közterület-megújítási akciókon túl 24 szociális bérlakás teljes felújítása valósul meg. Ezzel jelentősen hozzá tud járulni a TOP-ban elvárt indikátorok teljesítéséhez.

Újvárosi tavak és környezetük rekonstrukciója:

Az akcióterületen négy, jól lehatárolt projekt tervezett, a városon áthaladó vízfolyások és a rajtuk létesült két tó, valamint a vasútállomás környezetének megújítására.

Haraszt-hegyi zöldterület és környezete fejlesztése:

A rekreációs célú fejlesztés jól használja ki a város szívében összefüggő nagy zöldfelületként megtartott Haraszthegy lehetőségeit, valamint felhasználja a korábbi években lezajlott településrendezési tervpályázat során érkezett szakmai javaslatokat.

Ipari park fejlesztése:

Kapcsolódó kulcsprojekt:

- Az ipari park területének bővítése, kiszolgáló létesítményeinek fejlesztése.
- **Oroszlány – M1-es autópálya főúti kapcsolatának kiépítése**

Ez a kulcsprojekt a *megye főúti hálózatfejlesztésének is fontos eleme*, melyre jelenleg készül a NIF megbízásából a megvalósíthatósági tanulmány.

Majki remeteség és Bányászati Múzeum területe:

Kapcsolódó kulcsprojekt:

- A Majki Kamalduli Remeteség „Nemzeti Kastélyprogram” keretében megvalósuló II. és II. ütemének elősegítése, a közös kommunikációs és útbaigazító rendszerek kialakítása Majkon

A Bányászati múzeum területén tervezett látogatóközpont elláthatja a nagyobb helyigényű kiszolgáló funkciókat a Majki remeteség számára és része lehet a megye tematikus „látogatóközpont-hálózatának”, melyek bemutatják területük értékeit. (Gerecse Natúrpark, Vértesszőlősi előembertelep, stb.)

Német, Nyíres dűlő szociális fejlesztései:

Aránylag kis beruházási igényű és innovatív „soft” projektek tervezettek a szergregáció oldására, az alkotó, értékteremtő szociális gazdaság kialakítására.

A stratégiában bemutatott projektek egy része már komoly előkészítő munkarészekkel, részben tervekkel, engedélyekkel rendelkezik. A megalapozó munkarésszel ellentétben itt megjelennek a városon túlmutató projektek is, elsősorban a közlekedésfejlesztés és a turisztika területén.

Fentiekén kívül 5 kulcsprojektet és 12 hálózatos projektet, valamint 22 egyedi projektet mutat be részletesen, közöttük nem csak az önkormányzat által megvalósítandó, hanem állami, civil és gazdasági társaságok tervei is szerepelnek. Fontos megemlíteni, hogy a város következetesen folytatja a korábban megkezdett fejlesztéseit.

Fő céljai között megjelennek a megyei stratégiában is fontos szerepet játszó alábbi fejlesztések:

- A Majki Kamalduli Remeteség „Nemzeti Kastélyprogram” keretében megvalósuló II. és III. üteme
- Oroszlány (Ipari Park) – M1-es autópálya közúti kapcsolatának főúti paraméterekkel történő kiépítése; -
- Oroszlány – Kecskéd – Környe – Tatabánya kerékpárút, és második ütemként a Csákvár felé vezető kerékpárút kiépítése a Vértesen át Velencei tó felé
- A hulladéklerakó bővítése, Térségi Hulladékválogató mű létesítése az OKÖ Zrt. telephelyén

A megyei területfejlesztési koncepcióval és stratégiával ellentétes célok nem fogalmazódtak meg Oroszlány ITS-ében.

TATA

A Megalapozó vizsgálat és az ITS tartalmi felépítése megfelel 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. és 2. sz. mellékletében foglaltakkal. A város társadalmát, gazdaságát jellemző statisztikai adatokat a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok feldolgozásából és az azóta a város rendelkezésére álló adatbázisokból nyerték, így megfelelően naprakészek.

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A városban zajló, rá ható területi folyamatokat az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

Tata népességszáma az elmúlt évtizedben évről-évre kismértékű növekedést mutat, ami a folyamatosan meglévő vándorlási többletnek köszönhető. A tatai lakosok átlagos képzettsége a megyei átlagot jelentősen meghaladja, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya több mint 1,5-szerese a megyei átlagnak.

Tata erős **társadalmi** kohézióval jellemezhető, ami megmutatkozik a civil szervezetek nagy számában, aktivitásában is, akik így hatékonyan tudják támogatni az önkormányzat szociális területen, vagy a környezet- és természetvédelem terén végzett tevékenységét. A civil szervezetek mellett az egyházak is hagyományosan fontos szereppel bírnak a szociális és oktatási feladatok ellátásában.

Tata **gazdaságában** a szolgáltató szektor jelentősége a megye más városaihoz képest nagyobb, elsősorban az ipari tevékenység kárára. Az összes vállalkozás közel 80%-ának fő tevékenysége valamilyen szolgáltatás nyújtása. Fontos szerepet játszik a környezeti értékekre, illetve a kulturális- és sporthoz kapcsolódó szolgáltatásokra alapozó turizmus. Turizmus és logisztika – fuvarozás egymást korlátozó hatása érzékelhető.

Természeti adottságai közül ki kell emelni a város területén található tavakat (az Öreg-tó nemzetközi jelentőségű madárvédelmi terület), forrásokat, a kapcsolódó zöldfelületeket, az igen magas erdőszültséget. Különleges lehetőséget, egyben feladatot jelentenek a város belterületén, a bányászathoz kapcsolódó karsztvíz kitermelés megszüntével visszatérő források, és a hasznosítható termásvíz kincs. A legfontosabb környezetvédelmi problémát/feladatot a város felszíni- és felszín alatti vizeinek megőrzése, ezek kezelése jelenti.

Tata **városszerkezetét** az Öreg-tó, valamint a város két fő közlekedési útvonala, az 1. sz. főút és a Kocs-Agostyán út határozza meg. Markánsan felismerhető, hogy két önálló település összenövéséből keletkezett – Tata és Tóváros 1938-ban egyesült. A lakóterületbe több helyen szigetyszerűen működő, vagy felhagyott gazdasági területek ékelődnek be. Tata területéből 182 ha (gyakorlatilag a teljes belvárosi rész) műemléki jelentőségű terület, 86 épület, vagy épületegyüttes áll műemléki védelem alatt, és további 335 épület helyi védelem alatt. (Turizmus és identitás).

Tatán **szegregátum** nincs, szegregációval veszélyeztetett terület az Újhegyi dűlőkben, a Szélkút utcában, valamint a Felső-tatai városrészben a Mocsai utcai tömbben és Nefelejcs utcai tömbben található.

A várostól délre halad el az M1-es autópálya, áthalad rajta az 1-es számú főútvonal, valamint a Budapest – Hegyeshalom - Bécs vasútvonal. Tata városszerkezete **közlekedési** szempontból (is) igen speciális. A várost É-D irányban és K-Ny irányban is állami közutak tagolják, melyek a városban található tavak közti keskeny sávokban haladnak át, így az átmenő forgalom mellett a helyi forgalom is jelentős, főleg a Május 1. úton és az Ady Endre úton (1-es főút), valamint az azokat keresztező önkormányzati utakon. Tervezik a hivatásforgalmú kerékpárút-hálózat fejlesztését. Az ún. álló forgalom is problémát okoz: hivatali időben és rendezvények idején súlyos parkolási gondok jelentkeznek.

A városban több helyen jelentkeznek területhasználati konfliktusok:

- zártkertekbe költöző különböző státuszú népesség területhasználata; (Újhegyi dűlők)

- üdülőterületek lakás célra használata;
- katonai lőtér zajszennyezése;
- gazdasági területek beékelődése a lakóterületek közé;
- az autópályától távoli gazdasági területeken nagy szállítási igényű vállalkozások generálta átmenő forgalom.

Az eltérő karakterű városrészek lehatárolásra kerültek:

Felső-Tata; Nagykert, Tóváros; Kertváros; Váralja; Újhegy, Halastó-Fényes; Öregtő és környezete, Agostyán, Külterület;

A város stratégiaalkotását jellemzi, hogy a 2001-es Településfejlesztési Konceptióban, valamint a 2008-ban készült IVS-ben megfogalmazott jövőkép, illetve hosszú távú célok legnagyobb része általánosságban, a város által az eltelt időszakban elért eredmények, megvalósított fejlesztések mellett is megállja helyét.

II. STRATÉGIA

A város jövőképe: „Magas életminőséget, minőségi munkahelyeket biztosító, szolgáltató térségi központ”

Ennek eléréséhez a város 3 átfogó célt városi szintű középtávú tematikus célokat, valamint városrészi szintű területi célokat határozott meg:

Átfogó célok:

- A lakosság életkörülményeinek javítása, Tata térségi szerepkörének növelése a városi környezet fenntartható fejlesztésével, a szolgáltató funkciók erősítésével
- A város munkahelyeinek mennyiségi és minőségi fejlesztése
- A város épített örökségének és természeti értékeinek fenntartható fejlesztésére alapozott idegenforgalom

Városi szintű középtávú tematikus célok

- T1: A lakosság életminőségének javítása, szolgáltatások fejlesztése
- T2: A város közlekedési- és közműrendszerének fejlesztése
- T3: Városi környezet fenntartható fejlesztése
- T4: A város gazdasági erejének növelése
- T5: Fenntartható idegenforgalom

Városrészi szintű területi célok

- V1: Felső-Tata: A városközpont élhetőségének javítása, a műemléki környezet megújításával
- V2: Nagykert: A kertvárosias jelleg megtartása, a mezőgazdasági hagyományok megőrzése a közösségi funkciók bővítése mellett
- V3: Halastó-Fényes: Vonzó lakóövezet komplex szolgáltató kínálattal, a mezőgazdasági hagyományok megőrzésével

- V4: Tóváros: Turisztikai szerepkör erősítése, a vasútállomás környékének funkcióinak bővítése
- V5: Váralja: Komplex turisztikai-szolgáltató funkció
- V6: Újhegy: Konfliktusoktól mentes, a város életébe jobban bekapcsolódó lakóterület kialakítása
- V7: Kertváros: Nyugodt lakóövezet erősödő szolgáltató funkciókkal
- V8: Ipari park: Magas hozzáadott értékű vállalkozások betelepülésének ösztönzése
- V9: Öreg-tó és környezete: Fenntartható idegenforgalom és rekreáció
- V10: Agostyán: A városhoz való erőteljesebb integráció a hagyományok megőrzésével

Tata városában öt akcióterület került kijelölésre:

- Városközpont akcióterület, mint „városközponti vegyes” funkciójú akcióterület
Leromlott állapotú, alulhasznosított, építészeti szempontból értékes épületek felújítása, hasznosítása. Ennek eredményeként a terület értékes új funkciókkal gazdagodik, a városkép jelentős mértékű javul, a városrész idegenforgalmi vonzereje növekszik.
- Vár és környezete akcióterület, mint „városközponti vegyes” funkciójú akcióterület
A tatai vár mellett az azt körülvevő várak fejlesztését, valamint a jelenleg a vártól északra található, környezetéből funkcionálisan és esztétikailag is kilógó területek megújítása, megújuló energia bemutatására az Öreg-tó völgyzárógátján lévő leeresztő műtárgyakon mini vízerőművek létrehozása,
- Angolpark és környezete akcióterület, mint vegyes, idegenforgalmi, rekreációs és vegyes funkciójú akcióterület
Idegenforgalmi és rekreációs funkció feltételeinek javítása;
- Öreg-tó környezete akcióterület, mint idegenforgalmi, rekreációs, természetvédelmi akcióterület
Az Öreg-tó medrének rehabilitációja, valamint a tó déli partjának rekreációs, idegenforgalmi célú fejlesztése; az Öreg tó körüli sétány felújításának folytatása, a tóparti területen az egészséges életmód és a testmozgás lehetőségének a fejlesztése;
- Újhegy akcióterület, mint felzárkóztatandó városrész
Új városi alközpont kialakítása, gyűjtőutak fejlesztése

Fentiekén kívül 4 kulcsprojektet és 21 hálózatos projektet, valamint 34 egyedi projektet mutat be részletesen, közöttük nem csak az önkormányzat által megvalósítandó, hanem állami, civil és gazdasági társaságok tervei is szerepelnek.

A kulcsprojektek a következők:

- Az Angolpark zöldfelületi és vízrendezési rehabilitációja (III. ütem)
- Által-ér, Öreg-tó rehabilitáció II. ütem
- A visszatérő karsztforrások kezelése, hasznosítása
- Intermodális kapcsolat biztosítása a helyközi tömegközlekedésben

Az ITS értékelése:

Alapos, friss adatokra és megalapozott előtanulmányokra építő helyzetfeltárás indítja a munkát. Sajnos a közigazgatásilag 1985 óta városrész Agostyán elég kevés figyelmet kap – csak a városrészek elemzésénél szól róla az anyag, tematikus térképeken sem jelenik meg. Az érték- és problématerkép jól áttekinthető. Talán ebből adódik, hogy néhány, az előzőekben nem említett tény is felkerült rá. (Agostyáni arborétum, épülő Vakok Intézete, illetve a katonai lőtér).

Tata a megyei Integrált Területi Program funkcionális térségi lehatárolásában **a Városhálózati csomóponti térség** része, és járasszékhelyként egyik alközpontja is.

A város 3 átfogó célt városi szintű középtávú tematikus célokat, valamint a 10 városrész vonatkozásában városrészi szintű területi célokat határozott meg. A célrendszer alapvetően a minőségi fejlesztések megvalósítását helyezi előtérbe.

Tatán öt akcióterület került kijelölésre:

Városközpont akcióterület, mint „városközponti vegyes” funkciójú akcióterület

Itt a legfontosabb műemléki épületek és terek megújítása, hasznosítása a cél. Kulcsprojektnek tekinthető a Nemzeti Kastélyprogramban is helyet kapó Esterházy-kastély, funkcióval való megtöltésének, felújításának tervei a Forster Központban jelenleg készülnek. A város a minőségi fejlesztés jegyében az akcióterületen felsőoktatási képzés, és művészeti centrum kialakítását tervezi.

Vár és környezete akcióterület, mint „városközponti vegyes” funkciójú akcióterület

Mind területileg, mind a hasznosítás – fejlesztés célját illetően szorosan összefügg a Városközpont akcióterülettel. Innovatív projektötlet és látványosság a város hagyományaira építve az Öreg-tó völgyzáró gátján található műtárgyak mögé kisvízi erőművek létesítése.

Ebbe a körbe tartozik a Vár előterében álló, a műemléki környezettel nem harmonizáló épületek és funkciók problémájának megoldása: a rendelőintézet és a művelődési ház épületének felújítása, illetve a buszpályaudvar kérdése. Ez utóbbira javasolt megoldás az intermodális központ megvalósítása, melynek keretében a buszpályaudvar funkció kikerül a tатаi vár műemléki környezetéből, elősegítve a terület átalakulását, felértékelődését. Ugyanakkor az épület, mint korának jellegzetes és jó minőségű terméke, megőrzésre érdemes.

A két fenti akcióterület közvetlenül csatlakozik egymáshoz, és a városrészek funkciója sem mutat jelentős eltérést. Ezért megfontolandó a területi lehatárolás módosítása, esetleg a két akcióterület összevonása.

Angolpark és környezete akcióterület, mint vegyes, idegenforgalmi, rekreációs és vegyes funkciójú akcióterület

Az ország első tájképi kertjének további fejlesztése nem képzelhető el a korábban róla leválasztott egységek – az Olimpiai Edzőtábor és a Pezsgőgyár – nélkül. Ezért igen fontos, hogy ezeknek a létesítményeknek az adottságokhoz illeszkedő elképzelései megjelenjenek a város ITS-ében.

Öreg-tó környezete akcióterület, mint idegenforgalmi, rekreációs, természetvédelmi akcióterület

Az akcióterületen tervezett egyik beavatkozás (az Öreg-tó és a Derítő-tó vízminőség javítását, a jó ökológiai állapot elérését célzó, a vízkárelhárítást javító beavatkozás) és a sétány kialakítása, fejlesztése kiterjeszti a város rekreációs lehetőségeit.

Újhegy akcióterület, mint felzárkóztatandó városrész

A városrész Tata egyik lakóterület-fejlesztési iránya lehet, de a spontán kiköltözés területhasználati konfliktusokat eredményezett a területen a nehezebb helyzetben lévő és tehetősebb ingatlan tulajdonosok között. A terület egy részén a közműhálózat is hiányos. A szűk utak nem teszik lehetővé a gépjármű és gyalogos forgalom biztonságos elválasztását, vagy akár a személyszállítás megoldását. Az ITS jól határozta meg a beavatkozás irányát, amikor elsődleges feladatként a terület infrastrukturális fejlesztését határozta el.

Hálózatos projektek keretében a város komoly *kerékpárút-hálózat* fejlesztéseket tervez mind közigazgatási határán belül, mind a környező települések felé. A fejlesztések, útvonalak illeszkednek a megyei területrendezési tervben meghatározott térségi jelentőségű hálózathoz, és összeköttetést teremtenek a Duna mentén haladó EuroVelo6 nemzetközi útvonal és Majkon át a Velencei-tó között.

A *visszatérő karsztforrások* kezelése, hasznosítása szintén hálózatként kezelendő. Ezek turisztikai, energetikai célú hasznosítása versenyelőnyt jelent a környező településekkel szemben. A projekt keretében megvalósuló fejlesztések a város idegenforgalmi vonzerejét, megújuló energiatermelésre épülő gazdaságát is erősítik, illetve a feltörő források okozta károk megelőzésével, elhárításával a lakosság életminőségét is javítják, illetve lehetővé teszik más beruházások megvalósítását is.

Fő céljai között megjelennek a megyei stratégiában is fontos szerepet játszó alábbi fejlesztések:

- 1. számú főút új nyomvonalra helyezése;
- Esterházy-kastély felújítása, hasznosítása;
- Tatai vár felújítása, hasznosítása;
- A meglévő kerékpárút nyomvonalainak továbbfejlesztése, összefüggő hálózat kialakítása
- A visszatérő karsztforrások kezelése, hasznosítása

A megyei területfejlesztési koncepcióval és stratégiával ellentétes célok nem fogalmazódtak meg Tata ITS-ében.

Tisztelt Közgyűlés!

A jogszabályok által biztosított határidőre a fent olvasható összefoglaló és vélemény került megküldésre a projektben részt vevő járasszékhely városok részére.

Összességében megállapítható, hogy az ITS-ek készítése során – az igen szoros határidők ellenére – reális helyzetértékelésen alapuló, a megyei fejlesztési dokumentumokkal összhangban álló, nem csak középtávra, hanem a 2014 – 2020-as időszakon túlmutatóan is jövőképet adó stratégia került a városok birtokába.

Tatabánya, 2015. június 15.

Popovics György

Határozati javaslat

1. A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés egyetért Esztergom város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának az előterjesztésben foglalt értékelésével.
2. A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés egyetért Kisbér város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának az előterjesztésben foglalt értékelésével.
3. A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés egyetért Oroszlány város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának az előterjesztésben foglalt értékelésével.
4. A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés egyetért Tata város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának az előterjesztésben foglalt értékelésével.

Határidő: a határozatok megküldésére azonnal

Felelős: Popovics György, a Közgyűlés elnöke

Hivatali végrehajtásért felelős: Pengő Julianna megyei főépítész